

bami z o. z. Želeti bi tudi bilo, da se razmišlja o prevedbii sedanjega stanja v novo, o prehodnih določbah glede višine osnovne glavnice, osnovnega vložka, plačil z gotovino. Če dobimo najmanjšo osnovno glavnico 100.000 Din, bodo glede višine osnovne glavnice štiri petine naših družb v nasprotju z zakonom. Prehudo bi bilo, ako bi vse te morale preiti v likvidacijo, kajti gotovo je med njimi mnogo zdravih podjetij. Prav tako težko pa je pustiti jih pri miru, da dobrovoljno povišajo osnovno glavnico ali pa izginejo na en ali drug način. Morda bi se jim dal ne prekratek rok, da postopno povišajo svojo osnovno glavnico do najmanjšega zakonskega zneska ali se pretvorijo v družbo druge oblike, javno trgovinsko ali komanditno. Razmisliti bo treba, ali so v drugem primeru potrebne kake posebne določbe zaradi zaščite upnikov, v obeh primerih velja misliti na osvoboditev od taks. Razprava bo dosegla svoj namen, ako v teh in drugih primerih izzove čim več, čim tehtnejših mnenj. Dvojega seveda ne smemo pozabiti. Prvo je: Družba z o. z. je, kakor vse druge družbe trg. prava, del kapitalistične organizacije sodobnega gospodarstva, poleg tega je, dasi se pri nas razvija v pravcu personalnih družb — kar je povsem pravilno in ustreza stremljenjem sodobnih zakonov in načrtov o družbah z o. z. —, kapitalistična družba. Kapitalistični sistem gospodarstva in kapitaliske družbe imajo svoje notranje, prirojene, imanentne, organske hibe. Kdor bi jih hotel povsem odpraviti, bi moral žrtvovati sam sistem. Ali s tem ne bi prišel iz Karibde v Skilo, je vprašanje zase, okoli katerega se danes bje usoden boj. Drugo pa je: *iura vigilantibus scripta sunt*. Zakon ne more več nego odpirati oči, nikogar ne more prisiliti, da gleda, še manj, da vidi. Očitkov, da zakon ni dober, se ne bomo rešili niti z najvestnejšim delom. Zlasti se bo vedno našel kdo, ki bo z a k o n u podtikal s v o j o človeško slabost. To nas ne sme oplašiti. Kar moremo, moramo storiti vzajemno, praktiki in teoretiki, kajti *theoria sine praxi currus sine axi, praxis sine theoria currus sine auriga*.

Književna poročila.

Dr. Taranovski Teodor: Uvod u istoriju slovenskih prava. Drugo preradjeno i dopunjeno izdanje. Beograd, Geca Kon. 1933. Strani: IX+260.

Po desetih letih, odkar je T a r a n o v s k i, univerzitetni profesor, od 1. 1932. tudi redni član Akademije znanosti v Beogradu, obelodanil prvo izdanje knjige o uvodu v zgodovino slovanskih prav, je prišla druga

izdaja tega dela, povečana točno za 52 strani, toda, kar je glavno, tudi predelana in dopolnjena do najnovejše dobe. Pogrešamo, da ni v njej že vpletena monografija dr. J. Rusa o »Kraljih iz dinastije Vsevladičev«, ki bi bila to pač prej zaslužila kakor Ortnerjev »Repititorij iz pravne povjesti Germana i Slovena« iz l. 1898., ki o Slovencih sploh ni vedel ničesar povedati. Morda je bila Taranovskega druga izdaja prej zaključena kot je Rusovo delo izšlo. Vsekakor pa so Slovenci v drugi izdaji že predmet posebne znanstvene pažnje, kar je brez dvoma delu v korist. — Ogrodje označene knjige je sledeče: Prvi, manjši del obravnava pravnozgodovinske osnove od početka pravne renesanse do najnovejše dobe pri neslovanskih narodih ter se nazadnje dotakne vprašanja nacionalnih elementov v pravu. Drugi, dvakrat obsežnejši del nas vodi po širnih poljanah historiografije slovanskih prav, počeniši s tako zvano normansko teorijo, ki je veljala zgodovini ruskega prava. Od tu dalje gre preko Herderjeve filozofije zgodovine k prvim raziskavanjem I. B. Rakoveckega o Ruski Pravi in še dalje k monumentalnemu pravnozgodovinskemu delu V. A. Maciejowskega. Njegovemu slovanofilstvu je posvečen obsežen traktat zase, kar je gotovo pravilno. Slede orisi dela predstavnikov prvih kateder slovanske pravne zgodovine B. Bogišića, F. Zigla, K. Kadleca. Nato prikazuje pisatelj postanek in razvoj sodobnih kateder za pravno zgodovino v Beogradu (Krstić, Mijušković, Taranovski), v Zagrebu (Hanel, Pliverić, Spevec, Kostrenčić) in v Ljubljani (Jasinski). Temeljito in z znanstveno ljubeznijo je opisan preobrat k raziskavanju primerjajoče zgodovine slovanskih prav v 20. stoletju, ki ga je pokrenil nedavno (11. januarja 1933.) umrli O. Balcer (Lwów). Vprav v njegovem pravcu vidi Taranovski ki glavno nalogo slovanskih pravnih zgodovinarjev: Za vesoljno Slovanstvo naj se ustvari ena sama široka primerjalna pravna konstrukcija, v kateri bi se namestili dve glavni skupini zapadno- in vzhodnoslovanskih inacih prav. — Proučevanje Taranovskega Uvoda priporočamo slehernemu jugoslovanskemu pravniku: tako način prikazovanja kakor tudi stvarna izvajanja ga bosta osvojila, slovansko miselnost pa mu brezdvomno okrepila.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Hönigsberg Lavoslav: Komentar štamparskog prava. Beograd, Geca Kon. 1933. Str. 182.

Leta 1926. je izdal L. Hönigsberg v Zagrebu (bibliografski zaveod) »Tekst zakona o štampi sa tumačenjima i postojećim sudskim rješenjima« (gl. našo oceno: Sl. Pr. 1927., str. 39—42). Takrat je bil svetnik banskega stola v Zagrebu, poslej je postal sodnik stola sedmorice, ostal pa je izraziti specialist za naše tiskovno pravo. Najnovejše tu naznadjeno svoje delo je v primeri s prvim znatno razširil. Ne samo komentar k tiskovnemu zakonu, ampak komentar o tiskovnem pravu je napisal. Novo delo ni samo mehanično po obsegu razširjeno, ono prinaša racionalno prirojeno besedilo tistih mnogoštevilnih določb tiskovnega zakona, ki so bile po noveli z dne 6. januarja 1929. spremenjene, ne da bi bil zakonodajec verbis expressis spremembe že sam ustanovil. Razen tega je sprejel Hönigsberg v novo knjigo: doslovno besedilo že navedenega zakona z dne 6. januarja 1929., dalje zakon z dne 9. oktobra 1931., ki je novelirani tiskovni zakon glede pristojnosti sodišč vnovič spremenil, dalje uredbo o novinarjih, predpise konvencij o izročitvi obdolžencev, kolikor gre za tiskovne delikte; uredbe o amnestiji glede tiska; slednjič

izvestne partije zakona o pobijanju nelojalne tekme z dne 4. aprila 1930. Preden pa je komentiral določbe tiskovnega zakona, je priobčil zaokrožen sistematični del, ki obsega skoraj tretjino vse knjige. S tem se je izognil mnogim ponavljanjem v komentarju. Naša sodba je, da je Hö nigsberg ravnal preudarno in vestno in da je njegovo tolmačenje pravilno, ker se ne oklepa besed, ampak išče stikov s celokupnim našim kazenskim pravom. Zlasti nas ogreva njegovo iskanje in reševanje problemov, ki so skriti, pa mu jih je praksa razodela. Tu pa ne smemo prezreti težkoč, ki se grmadijo pri praktični porabi tiskovnega zakona.

Že z zakonom iz l. 1925. je bil križ zaradi njegovih hudih tehničnih hib, še težji položaj je nastal po noveli z dne 6. januarja 1929. V tem pogledu naj pokažemo na posledice zadnje novelizacije in na možnost, da bodo različno tolmačene. Gre za vprašanje, kako naj se ravna s primeri, katerih se tiče čl. 13. zakona z dne 6. januarja 1929., ki odreja: »Ako so kazni za kazniva dejanja, predvidena v osmi glavi zakona o tisku, milejše od kazni, katere predvideva za ta dejanja kazenski zakon in zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi, kaznujejo se ta dejanja po kazenskem zakonu, odnosno po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi.« Hö nigsberg postavlja pravilno tezo (str. 12.), da je treba v vsakem primeru predvsem ugotoviti, ali naj se dejanje v smislu cit. čl. 13. kaznuje po strožjem k. z., odn. zak. o zaščit. drž., ali pa po poglavju VIII. tisk. zak. Pozneje pa pravi (str. 19.): ako se vidi, da je dan prvi primer, »kazniče se učinilac za ovo delo po krivičnom zakonu, odnosno po zakonu o zaščiti javne bezbednosti i poretka u državi, usled čega će se i postupak provesti po opštem krivičnom postupku, odnosno propisano za državni sud za zaštitu države, a ne po postupku zakona o štampi«. Ta rešitev problema je za nas nesporejmljiva in je, kolikor je nam znano, praksa v področju apelacijskega sodišča v Ljubljani nikdar ni in ne bo sprejela. V noveli z dne 6. januarja 1929. sploh ne gre za vprašanje formalnega prava; njen čl. 13. je poostril samo materialno pravne sankcije v svrhu zenačenja sankcij po k. z. in zak. zašč. drž. Res postane dejanje, storjeno s tiskom, po čl. 13. lahko zločinstvo. Toda niti z besedico zakonodajec ni dopustil, da bi tako odtlej strožje kaznivo dejanje izpadlo poslej iz okvira postopka, urejenega na poseben hitrejši način baš s tiskovnim zakonom. Spremenjene so sankcije, spremenjena je določba, da sodijo razen kaznivih dejanj iz čl. 27., 65.—71. tisk. zak. okrožna sodišča kot zborna sodišča (3 člani, event. 5 članov), — ampak vse po načelih tiskovnega zakona. Sam Hö nigsbergov komentar upropašča svoje, v sistematičnem delu nahajajoče se trditve glede postopka po k. p., namesto po tisk. zak. Ali ni absurdno, da bi se morala soditi razžalitev (uvreda) po čl. 54., odst. 1., tisk. zak. po tiskovnem postopku, ker je kaznen po tej določbi strožje od kazni po § 302., 1. odst., k. z., kriva obdolžitev (kleveta) po čl. 54., odst. 2., tisk. zak. pa po splošnem sodnem kazenskem postopniku, ker je kaznen v § 302., odst. 2., k. z. strožja od one v čl. 54., odst. 2., tisk. zak.? Kje je ratio za tako rešitev in kaj naj se zgodi, če gre baš za vprašanje, ali je dejanje kvalificirati za »uvredo« ali za »kleveto«? Kdo naj odloči to vprašanje? Drugi, še zagonetnejši primer: V komentarju k čl. 53. tisk. zak. argumentira Hö nigsberg, da velja kaznen za kleveto kralja, ki je določena z zaporom od leta dni do 10 let, za blažje od one v § 307. k. z., ker gre tu za strogi zapor; enako pa da.

velja tudi kazni za uvredo kralja v tisk. zak. strogi zapor od 1 do 5 let za blažjo. Posledic tega naziranja ni izvajal v komentarju, ali po njegovih izvajanjih v sistematičnem delu bi moralo v obeh primerih priti do postopanja pred državnim sodiščem za zaščito države. V resnici pa kazni za uvredo kralja po tiskovnem zakonu sploh ni blažja, ampak strožja nego v k. z. (enako tudi Živanović, Kriv. zak. i postopak [1930], str. 169.), a za kleveto, storjeno s tiskom, pač ni pametnega razloga, da se ne bi obravnavala po hitrejšem tiskovnem postopku; vsaj zakon o državnem sodišču za zaščito države odreja za dejanske stane po § 307. k. z. pristojnost državnega sodišča, o tiskovnih deliktih pa sploh ne govori. (S svojo rešitvijo se je Hönigsberg izognil vprašanju, ali je vobče smel zapor še pred novelo z dne 6. januarja 1929. trajati preko 5 let. Mislimo, da spričo § 39. k. z. in čl. 6., št. 2., ter 8. uvod. kaz. zak. ni moglo biti govora o zaporu preko 5 let.) V svoji razpravi »Krivnično-pravna odgovornost za tiskovne delikte« (Mesečnik, br. 7.—8. iz l. 1932.) smo zavzeli stališče, ki je Hönigsbergovemu diametralno nasprotno. Bo pač naključje, da je Hönigsberg svoja izvajanja zaključil, preden je izšla naša razprava. Sicer si ne moremo razlagati, da bi svoje stališče ne bil bolje podprl ali pa sploh revidiral. Pripetilo se mu je namreč, da je oprl (str. 12.) svoj nazor na čl. 42., odst. 2., tisk. zak., ki ga proglašja na str. 97. za takšnega, ki nima praktične veljavnosti.

Posledice nepravilnega tolmačenja označenega čl. 13. zak. z dne 6. januarja 1929. se vidijo tudi v Hönigsbergovih izvajanjih glede preiskovalnega zapora v tiskovnem postopku. Čim pride pri tiskovnih deliktih zaradi spremembe sankcije do kvalifikacije zločinstva, drže Hönigsbergova izvajanja glede možnosti ukrenitve preiskovalnega zapora. Čim pa ostane pri svojem naziranju, so izločeni vsi primeri postopka po tiskovnem zakonu glede uporabe preiskovalnega zapora. Kajti potem imamo opraviti v tiskovnem postopku edino le s prestopki, za katere pa velja § 372. k. p. z določbo, da sme samo državni tožitelj predlagati preiskavo in preiskovalni zapor, a ne zasebni tožitelj. To restrikcijo bi moral pisatelj knjige o tiskovnem pravu na str. 27. vsekakor spoznati in omeniti.

Mi smo vse te primere omenili predvsem, da pokažemo, kako zamotani so problemi, kjer se križa tiskovno pravo z občnim kazenskim pravom. Nikakor pa ne bi hoteli z našimi pripombami kvariti splošno dober vtis o Hönigsbergovi novi knjigi. Ponovno poudarjamo, da je videl in rešil mnogo problemov, ki jih drugi še slutili niso. Omenimo n. pr. vprašanje glede obnovitve postopka v tiskovnih stvareh, ki je zelo liberalno rešeno; kjer dopušča s. k. p. obnovo tudi za facta vel documenta noviter producta, tam po tiskovnem pravu to pač ne pojde, ako se je bila stranka v prvi pravdi sama prekludirala s predlaganjem dokazov itd. Tudi poglavje o »stavitvi pod sodišče« ob razlikovanju vložitve obtožnice s poizvedbami ali brez poizvedb je obširno in plastično obdelano. Hönigsberg smatra, da zoper obtožnico v nobenem primeru ni dopusten ugovor po § 202. nasl. s. k. p. Mi se mu pridružujemo zlasti v pogledu na določbo čl. 29., odst. 3., tisk. zak.; pripominjamo pa, da se zastopa tudi še nasprotno mnenje (gl. Veljković v Braniču 1933, str. 1 nasl.) Prav posebno moramo pohvaliti poglavje o pravnih lekkih, a mogli bi se še o več drugih problemih enako povoljno izraziti, ali v okviru tega poročila bodi dovolj: Saj je ves tiskovni zakon že obsojen na od-

pravo. V budgetni debati (v marcu 1933.) je sam ministrski predsednik Srškić, ki je doslejšnji tiskovni zakon iz političnih vzrokov »držal«, oznani, da pride do njegove temeljite reforme: Za tako preosnovo pa bo Hönigsbergova nova knjiga o tiskovnem pravu zelo koristen vir spoznanja tistih očitnih in skritih problemov, ki bodo zahtevali nujno boljše in jasnejše rešitve od doslejšnje, zlasti v tem smislu, da naj pride do polne skladnosti med duhom tiskovnega zakona in obstoječega materijalnega ter formalnega občnega kazenskega prava.

Dr. Metod Dolenc.

Pitamic Leonidas: A Treatise on the State, Baltimore, 1933. Str. X+301.

Imamo na področju državoznanstvene teorije dvoje izvrstnih jugoslovanskih del. Prvo, ki ga je spisal Slobodan Jovanović, se imenuje »Osnovi pravne teorije o državi« in je doživelo že tri izdaje. Drugo delo »Država« (1927.) je prispeval dr. Leonid Pitamic, nekdanji profesor na ljubljanski univerzi, zdaj jugoslovanski poslanik v Washingtonu. Obe knjigi se odlikujeta po izvrstnem, res literarnem slogu. Obe nudita vzgled neoporečno znanstvene in obenem poljudne razprave. Obe se enako oklepata pravne metode raziskovanja življenja države (ki ga lahko gledamo s treh stališč: pravnega, političnega in sociološkega).

Pitamicova knjiga je zdaj ponatisnjena v Ameriki v angleškem jeziku. To izdajo moramo pozdraviti iz dveh vzrokov. Slične razprave približujejo anglosaški duševnosti na evropski celini ustvarjeno državoznanstvo in nadaljujejo v tem oziru ono tradicijo, katere utemeljitelj je bil že Woodrow Wilson s knjigo »The State« (1892.). A poleg tega bogatijo celinsko znanost s tem, da širijo izrazoslovje in vsebino po njej ustvarjenih načel. Pitamicova angleška knjiga nikakor ne pomeni samo prevod slovenskega izvirnika. To je razvidno že iz njenega obsega, ki je za polovico narastel. Knjiga je temeljito spopolnjena. Upošteva predvsem nova dejstva na političnem področju. Tako so n. pr. dodani naukom o državnih oblikah podatki o korporacijski državi in vatikanski državi, ki je označena kot »aristokratska ekleziastična republika«. Tudi poglavje o britskem imperiju je znatno naraslo. Predvsem pa je obilo novega gradiva o ameriških ustanovah, kar je najbolj značilno za poglavje o zvezni državi.

Miselnost dela je ostala nespremenjena. Avtor se predvsem, da skoro izključno zanima za pravno, normativno plat državnega življenja. To ne pomeni sicer onega skrajnega formalizma, ki po Krabbejevi besedi odvzema temu življenju vse vitamine. Vendar zanimajo avtorja abstraktna, za ureditev države pomembna določila neprimerno več kakor one konkretne politične in socialne moči, ki ustvarjajo in spreminjajo življenje države. Ta značilna pomembnost slovenske izdaje omenjene knjige je narekovala Jovanoviću očitek, da pogrša pri Pitamicu nauke o strankah in narodnostih.

Pravno stališče dr. Pitamica temelji na dveh načelih. Poudarja predvsem prvenstvo pravnih norm v življenju države. V zvezi s tem, v nasprotju z Jellinekom in Labandom in v soglasju s Kelsenom, ne umeva prava formalno, temveč normativno. To pomeni, da ne izvirajo po njegovih nazorih pravne določbe iz hotenja države kot osebnosti, ki jih sama postavlja, z njimi prostovoljno omejuje lastno moč in po njih

oloča kompetenco svojih organov (Kompetenz-Kompetenz). Nasprotno avtor podreja pravnim določbam težnje državnih organov in države same. V nasprotju z Duguitom ne mara izvajati imperativne predpise teh norm iz indikativnih socialnih procesov. Njegova deontologija se ne izgublja v ontologiji. Torej ostane avtor zvest idealistični pravni filozofiji. Država mu pomenja pravno organizacijo ljudi. Objektivno pravo, organizacijo in ljudstvo smatra za njene konstitutivne elemente.

Druga vodilna avtorjeva ideja je primat mednarodnega prava nad državo. Torej ne pomenja mednarodni red po njegovih nazorih izolacije ali koordinacije posameznih držav, temveč njih subordinacijo. Vendar to ne pomenja odvisnosti ene države od druge, n. pr. malih držav do velikih, oziroma skupne odvisnosti vseh, celo velikih držav od neke »najvišje države« (Wolffova civitas maxima). To je samo duhu normative šole primerna ekstrapolacija notranje državne lestvice pravnih norm na mednarodno področje. Država je označena kot pravna organizacija, katere karakteristiko tvori neposredna podrejenost mednarodnemu pravu. V zvezi s tem ne dobiva država suverenitete superlativnega, ampak samo komparativnega značaja. Na ta način ima Zveza narodov pomen morebiti nekoliko pretiranega sodržavja. V tem oziru soglaša dr. Pičanic z drugim slovenskim znanstvenikom, pokojnim dr. I. Žolgerjem, oziroma Verdrossom in Delosom.

Lepa oprema knjige odgovarja značilni solidni zunanosti ameriških znanstvenih izdaj. Uporabljeno gradivo je točno. Našel sem le eno pogrško, ki jo je moral zakriviti tiskarski škrt. Na strani 30. je datirana češkoslovaška revolucija z letom 1927. Delo dr. Pičanica ni samo dragocen donesek za državoslovno književnost, ampak je tudi jako koristna priročna knjiga. Služila bo vsem, ki želijo z razumevanjem dogodkov sodelovati v življenju države in iščejo v letih sedanje politične krize rešitve v starem, a neumrljivem geslu: *Justitia regnorum fundamentum*.

Dr. Evgen Spektorski.

Dr. Mirković Mijo: Saobračajna politika. Beograd, 1933, Geca Kon, str. XVI+267.

Na marljivo znanstveno in publicistično delovanje dr. Mirkovića, profesorja juridične fakultete v Subotici, je opozoril Slovenski Pravnik že dvakrat. Tudi to pot mu moramo priznati, da se mu je naloga izborna posrečila. Ni lahka stvar, podati tvarino, ki je sama po sebi dosti suhoparna in za širše kroge malo privlačna, v učbeniku na tako vablivo zanimiv način in to tudi tedaj ne, če je pisatelj, ki je kakor Mirković iz mornariške rodbine, v prometno-strokovnem poklicu doma. Temu bo pritrčil vsakdo, kdor primerja Mirkovićevo delo z onimi, ki so bila na razpolago pred vojno in so deloma tudi še danes. Sicer je spis namenjen prvenstveno slušateljem prava, mislim pa, da ga bodo z veliko večjim zanimanjem in užitkom, čitali pravniki, ki imajo študije že davno za seboj, in tudi tisti, ki bi radi neka pregleda v tej raznorodni materiji, pa nimajo časa, da bi presedali cele mesece med kupi specialne strokovne literature. Če se bodo pa zanimali tudi zanjo, jim bodo prišli široki bibliografski odstavki v Mirkovičevem delu zelo prav.

V metodičnem oziru je obdelal Mirković tvarino tako, da po dveh krajših uvodnih poglavjih o nauku o prometu in prometni politiki ter o narodno-gospodarskem pomenu prometa prikazuje in rešuje prometno-politično problematiko za vsako prometno stroko posebej. To, kar je

splošno znanega ali sporednega, odpravi v nekaj odstavkih, bolj na široko pa razprede svojo razlago, kadar gre za kompliciraneje, važnejše zadeve, osobito take, ki so baš današnje dni predmet živahnejše javne diskusije, n. pr. kadar gre za tvorjenje cen in činitelje, ki v njem odločujejo, za finansiranje, investicijske in obratovalne troške, za rentabilnost in tarifno politiko, za razne organizacijske metode, državne prometno-politične vidike i. dr. Zavoljo tega pa Mirkovičeva knjiga ni morda suhoparen teoretičen traktat; ravno narobe, vsepovsod poskuša z uspehom, kako bi podal stvarino čim najbolj zanimivo, plastično, živo. Delo je polno značilnih, drobnih podatkov o konkretnih razmerah doma in v tujini in tudi porazdelitev naslovov in podnaslovov je taka, da olajšuje pregled. Kjer je treba, kritikuje avtor upravičeno našo domačo prometno politiko.

Da povzamem na kratko: spis, ki združuje na tako srečen način prednosti znanstvenega dela in poljudnega prednašanja, in na svojem področju tako spretno predočuje najnovejšo sedanost, se priporoča najlepše sam. Obenem pomenja važno obogatitev srbske ekonomske literature, ki je v zadnjem desetletju tako lepo napredovala.

Ogris A.

Dr. Godjevac Anka: Principi i pravila medjunarodnog prava koja se izlučuju iz jurisprudencije Stalnog suda medjunarodne pravde u Hagu. Beograd, Geca Kon, 1933, str. 192.

Stalno mednarodno sodišče v Haagu (SMS), ki je stopilo v življenje dne 15. II. 1922., ima sicer predvsem nalogo, da rešuje določene mednarodne spore, toda ima zasluge tudi pri izoblikovanju in ustvarjanju mednarodnega prava. Ravno s tega področja je gospa A. Godjevac napisala svojo doktorsko disertacijo na beograjski pravni fakulteti. Njen namen je bil, da iz devetletne jurisprudenco SMS-a izvede in sistematično uredi vsa tam izrečno ali molče ugotovljena in poudarjena načela in pravila mednarodnega prava.

Knjiga je razdeljena v 8 poglavij, v katerih je material razložen po naslednjem redu: uvod; pravila in metode tolmačenja mednarodnih aktov; mednarodno pravo vobče; načela in pravila v zvezi s suverenostjo države; mednarodna organizacija in mirna ureditev spora; pristojnost SMS-a in pristojnost vobče; ostala pravila postopanja; zaključek. Vsega je obdelanih 16 sodb in 18 mnenj tega sodišča. SMS teži za stalnostjo jurisprudenco, čemur pa stoji na poti ovira, namreč da na odločanje tega sodišča mnogo vplivajo politični momenti. Pisateljica prihaja do zaključka, da je haaško sodišče s svojo jurisprudenco prvih 9 let sicer urezalo brazde na polju izoblikovanja mednarodnega prava, da pa je v pogledu uvajanja novosti v mednarodno pravo — kajti to sodišče sodeluje na posreden način pri samem ustvarjanju tega prava! — njegova težnja konservativne narave.

Delo je izredno zanimivo, ker odpira poglede na polje ugotovitve pozitivnega mednarodnega prava. Delo ima predvsem značaj zbirke gradiva, ki je deloma sistematično urejeno. Vriva se nam misel, da si je pisateljica postavila nekoliko preobsežno nalogo, namesto da bi se omejila le na del jurisprudenco SMS-a, ki bi ga znanstveno temeljito obdelala. Priznati pa se mora, da je njena naloga bila težka, ker je omenjena jurisprudenca jako mnogovrstna in ne tvori logične skupnosti. Delo bi še pridobilo na vrednosti, ako bi se upoštevala tudi tako zvana oddvojena mnenja. V kolikor pa je gradivo izčrpno in točno sestavljeno, je delo, ki je brez dvoma eden izmed prvih poskusov te vrste (pisateljica ne na-

vaja lansko leto izižlega dela Jean Collette, *Les Principes du Droit de gens dans la jurisprudence de la Cour Permanente de Justice internationale*), lep prispevek k mednarodni pravni literaturi. Posebne važnosti je tako delo za teoretika, ki si prizadeva najti jasnosti v vprašanju, kaj velja kot načelo ali pravilo pozitivnega mednarodnega prava.

Dr. Ivan Tomšič.

Glungler Wilhelm: Die Erfüllung des Staatsgedankens. Voglrieder, München 1933. Str. 43; cena RM 2.70.

Avtor podaja v zelo širokih obrisih in v težko dostopnem slogu neke vrste morfologijo države. Služi se pri tem metode, ki jo imenuje pragmatično in katero zoperstavlja statičnemu in dinamičnemu gledanju na pravo — in državoslovje. Po njegovem mnenju je pragmatična metoda intuitivna, ker nam neposredno odkriva bistvo države. Diskurzivne ali zgolj razumske metode morejo le analizirati posamezne elemente, iz katerih je država sestavljena, ne morejo po podatki njene osnovne enotnosti. Kot primer diskurzivnega gledanja navaja avtor Jellineka, ki razčleni državo v tri elemente (narod, ozemlje, oblast), in Kelsena, kateremu je država zgolj personifikacija pravnega reda. Medtem ko izhajata oba nauka po avtorju iz takega pojma države, kateremu ne odgovarja v vidnem svetu nič objektivno ugotovljivega, naj nas pragmatična ali intuitivna metoda približa konkretnemu gledanju na državo kot celoto, tako da postane celo predmet čutnega nazora. Tak »čutni nazor« nam hoče avtor razkriti v štirih poglavjih, v katerih obravnava osnovno-bitnostne smeri (*Wesensgrundrichtung*) naroda, prostora, časa in vodilnega reda (*Leitordnung*) kot konkretnih načinov, v katerih se država izživlja. Zadnje poglavje obravnava enotnost vseh teh »osnovnobitnostnih« smeri in nosi naslov »Die Einheit des Wesens«. Tekstu so pridane številne opombe, ki nekoliko pojasnjujejo mnogokrat v mistično temo zavita avtorjeva izvajanja.

Dr. Boris Furlan.

Dr. Karvaš Imrich: Vliv kartelov na konjunktúru. — Knihovna Právnickéj Fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, svazok 38., 1932, str. VII + 85; cena 30 Kč.

Avtor, eden iz plejade mnogoobetajočih mlajših zastopnikov češko-slovaške ekonomske vede, si stavi v tem spisu težko in doslej bolj malo pretreseno vprašanje, namreč, kako vplivajo karteli na potek konjunkturnih valovanj in kakšna je raz to zrelišče njih funkcija v gospodarskem življenju.

Krajšim uvodnim, pa zelo zgoščenim poglavjem o postanku podjetniških združb, o bistvu kartelov, o njih cenovni politiki in o naravi posameznih konjunkturnih razdobj sledi najprej podroben razbor cenovne politike kartelov v predvojni Nemčiji. Med mnogim drugim ugotovi pisec, da niti o kartelih v tej državi ni toliko statističnega gradiva, da bi se moglo rešiti stavljeno vprašanje s čisto induktivno metodo. Pri razboru gradiva postopa Karvaš dosti oprezno in ponazoruje konjunkturalno občutljivost kartelno vezanih in nevezanih cen tako z besedo kakor s statističnimi tabelami in grafičnimi nariski.

S tem, da primerja cenovna razpetja v posameznih konjunkturnih razdobjih tako pri karteliranih kakor pri nekarteliranih industrijskih strokah, prikazuje, kako vladajo tu precejšnje razlike in odkloni, iz katerih se more sklepati, da kartelno vezanje cen njih konjunkturalno občutljivost zmanjšuje. Nadaljnji izsledek pove, da se cene nekarteliranega blaga po

poteku nekaterih konjunktturnih razdobij deloma prilagode gibanju vezanih cen. S tem, da posezajo karteli v cenovni proces, se torej doseže pač precejšnja stabilizacija cen, vendar pa sledo povprečno in v celoti konjunktturni krivulji tudi vezane cene in količina kartelne proizvodnje.

V najširšem in najzanimivejšem poglavju se pretresa vprašanje, ali prinaša kartelna stabilizacija cen tudi stabilizacijo proizvodnje in ali pomeni s tem morda vsaj delno regulacijo gospodarskih konjunktur. Po avtorjevih zaključkih kartelna stabilizacija cen konjunkturna valovanja prej prirostruje in to ne samo v karteliranih, marveč tudi v nekarteliranih strokah in sploh v vsem gospodarstvu. Proti tem neugodnim je pa staviti ugodne posledice. Ker se karteli namreč ne morejo izmakniti konjunktturnim vplivom in skušajo zato na razne načine vendarle ohraniti rentabilnost karteliranih podjetij, se ta obvarujejo pred večjimi zgubami in zaposlujejo precej delavstva, ki bi sicer v depresijski dobi prišlo ob delo; to pa prinaša koristi vsemu narodnemu gospodarstvu. Ali je prevesje na strani ugodnih ali neugonih učinkov, je v vsakem konkretnem primeru skrbno premotriti in presoditi. Teoretična analiza more dati na stavljeno vprašanje le obče abstraktne izsledke; kartelna politika se jih more poslužiti s pridom samo, če skrbno presodi vsak individualni primer. — Čitanje tega spisa, ki odpira tudi mnoge druge zanimive vpogleda in razširja razglede, bi se težkoda komu ne izplačalo, če ga problematika gospodarstva količkar zanima.

Ogris Alb.

Sapir Boris: Dostojevsky und Tolstoj über Probleme des Rechts. I. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen, 1932. Str. 110. Cena 3.60 M.

Najbolj ruska nacionalna pisatelj Dostojevski in Tolstoj sta v svojih svetovnopriznanih spisih nagrmadila neznansko množino misli o človeštvu. Nemogoče bi bilo, da bi bila opustila razpravljati tudi o problemih krivde, ki vede do kazni. Saj ima kazensko pravo posla samo z živimi ljudmi, vsak človek pa živi in dela po svoje, a ne brez vzrokov. Vzroke v razmerju do izvedbe dejanja ali opuščenja pa registrira in pojašnjuje psihologija. Boris Sapir, doslej nam nepoznan pisatelj, hoče vse to, ali vsaj najbistvenejše od vsega, kar Dostojevskega junaki kot Razkolnikov, Ivan Karamasov i. dr., ali kar Tolstega junaki kot Nehljudov, Protasov i. dr. počenjajo in modrujejo, ne do temelja preiskavati, pač pa pustiti, da »pasira duhovni laboratorij inteligenta«. Kumoval je njegovemu poskusu znani kriminalist, vseuč. prof. G. Radbruch. Koliko se je ta poskus posrečil, da se pravilno izluščijo pravno relevantni nazori obeh duševnih velikanov, v okviru tega prikaza ne bi mogli razmotrivati. Samo toliko naj smemo trditi, da se nam zdi del, ki govori o pravnih nazorih Tolstega, mnogo jasnejši in posrečenejši. Temu utegne biti vzrok, da izhaja Tolstoj iz primitivne teze, da je vsak človek od prvega početka dober, da se da le z ljubeznijo vzgajati, a soditi ga sme samo tisti, ki ga more odrešiti, dočim je Dostojevskega ideologija polna kompliciranega demonstva. Sapirovi prinosi zanimajo, dajejo misliti, pa ne ogrevajo. Njegova izvajanja o primeri Tolstega idej o kazenskem pravu s kazenskim pravom sovjetske republike pa ne bi hoteli podpisati; ni Tolstoj »dedič tipa nihilistov iz l. 1850. do 1860.,« niti »ni njegov nihilizem nevaren,« ampak Tolstoj pojmuje človeštvo in božanstvo tako vzvišeno, da o nihilizmu zanj ne more biti govora. Sapirovi izsledki so samo formalni, Dostojevskega in Tolstega problemi o pravu pa bi zaslužili, da bi

bili osvetljeni v »duševnem laboratoriju inteligenta« tudi z materialne strani.

Dr. Metod Dolenc.

Wronsky Siddy u. Prof. Dr. Kronfeld Arthur: *Sozialtherapie und Psychotherapie in den Methoden der Fürsorge*. Carl Heymanns Verlag, Berlin, 1932. Str. 120. Cena 4 M.

Na polju skrbi za blaginjo prednačijo Nemci. Vodilna smer gre za tem, da naj se spozna celokupna osebnost tega, ki je pomoči potreben. Zato je treba proučavati osnove človeških medsebojnih odnošajev, ugotoviti vezi med socialnim in duševnim dogajanjem človeške usode v družbi. Prikazana knjiga hoče biti kažipot za pravilno socialno in psihično lečenje. Ima mnogo samo po sebi umljivih ugotovitev, pa tudi mnogo novih, neopaženih za socialno-nešolane ljudi. Vedno in vedno operira s pojavom »der Fürsorge«. Slovenci za ta pojem še nimamo ustaljenega adekvatnega tehničnega termina. Morda bo najbolje, če pravimo, po vzoru Francozov, ki so uvedli izraz »*prévoyance sociale*«, tudi mi »socialna skrb«. (Ta izraz je uporabljal že l. 1921 dr. Fr. Goršič v svoji monografiji »Socialna zaščita dece in mladeži«.) V prvem delu prikazane knjige je govora o metodi ravnanja s tistimi, ki so potrebni opore in pomoči, ker so »kot socialni slabiči zdrknili iz družbe« (str. 12, 13). Praksa kaže, kako hitro moči, ki so tu in so tudi dobro razvite, propadejo zbog neugodnih vplivanj, kar pa se ne bi bilo pripetilo, čim bi bile pravočasno spoznane in uporabljene primerne odredbe. Tu treba zaščitne odgoje. V Nemčiji so izdali v te svrhe poseben zakon že l. 1926. Avtorja prikazane knjige pa zahtevata preko predpisov tega zakona, da se naj socialna skrb ne udejestvuje samo materialno, ampak tudi umstveno in duševno in to ob uporabi sredstev finančne, organizatorične in metodične vrste. Velik pomen se pri tem pripisuje socialni anamnezi in preiskavi. Avtorja prinašata tipizirano tabelo, ki združuje podatke za sliko osebnosti socialnega slabiča in za zunanje činitelje, ki so nanj neugodno učinkovali (str. 48), slednjič pokazeta na dveh primerih iz prakse (str. 49—65), kakšna je bila in bodi socialna terapija. Imamo vtis, da so pogoji za tako subtilno ugotavljanje — omenjena tabela hoče odgovora na 78 raznih vprašanj — vendarle preokoren aparat za socialno diagnozo in da bo navzlic vsemu uspela socialna prognoza le v minimalnem odstotku primerov. Življenje je prepestro, a od ljudi ima vsak svoj »prav«. — Drugi del knjige, ki razpravlja o osnovah psihoterapije se namenoma izogiblje vsaki »šoli«, pa se vendar precej nagiblje k znanim naukom psihoanalitika *Freuda* in njegovih učenčev. V tem delu je izražanje silno zbito in zato mestoma precej nerazumljivo. (Očividno avtor tega dela ni bil isti kot pri prvem.) Nauk iz teh izvajanj je, da se mora tisti, ki naj psihično obolelo osebo leči, popolnoma vživeti v njeno osebnost in jo usposobiti da se počuti za življenje okrepcano (str. 115). Nekakšno spojitve razmotrivanj o socialni in psihični terapiji nudi zadnje poglavje o »bedi in značaju«, ki odkriva zanimive podatke, ki so spričo sedajšnje gospodarske krize tudi aktualni. — Avtorja sta v predgovoru izrazila željo, da naj bi v knjigi prikazane metode lečenja preskusili in izpopolnili zdravniki in socialni delavci. Mi bi priporočali tudi sodnikom, ki imajo posla s kriminalno ali pa zanemarjeno mladino, da bi tem problemom posvečali svojo pozornost. Vse kaže namreč, da bo nakazanim potom usojena velika bodočnost.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. C. Picone-Chiodo: Qu' est ce qu' un Criminel? Comment assurer la défense sociale? Arti Graphiche Castiglioni & Archenti, Milano. (Brez letnice.) Str. 32.

Pred kratkim izdana brošura je propagandističen spis s tendenco, dokazati, da »zločin kraljuje, ker so kazni brez moči«. Nič novega ne pove, kar bi že ne bila uveljavljala italijanska pozitivistična kriminalna sola, čije teoretično zajemljiv osnutek za kazenski zakon Enrico Ferrija v praktični zakonodaji nikakor ni mogel prodreti. Picone-Chiodo odklanja vsako okrutnost, češ da pomenja le javnopravno cveto (vengeance publique); on kliče — v nasprotstvu s Ferrijem in Krylenkom —: »Proč s smrtno kaznijo! Izolacija je poslednji lek.« Vse to so gesla, ki jim odrekamo praktično smotrenost (izvzemši smrtno kazen, ki bi brez nje lahko izhajali). Kazen ima in mora ohraniti tudi funkcijo pravičnega povračila, torej reakcije zastran pravičnosti (Rechtsstrafe), če naj ima kazenska zakonodaja vobče še kaj smisla. Ne moremo uvideti, da bi bilo nekaj pogrešno, kar krepko živi v človeški duši od prvega početka do danes. Pisatelj Picone-Chiodo agitira, da se osnuje nova »Association Internationale pour le Lutte contre le Crime«. Brez dvoma bo tako novo društvo imelo mnogo lepih teoretičnih uspehov, ali svet ostane pač pri svoji doslejšnji kriminalnopolitični ideologiji, dokler bo družabni red priznaval pravico zasebne lastnine. Kazenski zakonik ni ustanovljen samo za ljudi à la Peter Kürten ali Capone, na katere se brošura opetovano sklicuje, ampak tudi za tisoče in tisoče malih zločincev tatov, pretepačev, prepirljivcev, klevetnikov itd., pri katerih, če se kaznujejo, še govora ne more biti o elementu javne »osvete«, pač pa o potrebi, da se vzdržuje zaupanje v normirani pravni red. Objekt kaznovanja niso le težki zločinci, ki hočejo zakone kršiti, ampak tudi mali zločinci, ki se hočejo po zakonu ravnati, pa ga iz nepazljivosti krše. Kaj naj sledi radi »défense sociale« takšnim kršitvam? Praksa mora pač hoditi pot smotrenosti.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Meichsner V. Eugen: Sudski poslovnik za sodove prvog i drugog stepena. Beograd, Geca Kon, 1933, str. 558 z obrazci, cena 180 Din.

Dr. Matijević Ivo: Sudski poslovnik. — Beograd, Nova pravna biblioteka, 1933, str. 892, cena 100 Din.

O poslovniku za sodišča prve in druge stopnje, ki je stopil obenem z grajskim pravnim zakonikom v veljavo, sta izšli skoro hkrati dve komentirani izdaji. Prvo je oskrbel predsednik apelacijskega sodišča v Splitu, dr. Meichsner. Njegova knjiga je praveci komentar, kakor ga doslej o poslovnikih še nismo bili vajeni. Je pa nedvomno potreben, ako naj se tudi pisarniško delo uvede po povsem novih načelih, in ako naj pisarna ne bo zgolj registrujoč aparat, ampak tudi pomočnik, deloma samostojen, pri opravljanju sodniških poslov. Poslovnik stavlja zato zlasti na pisarniško osebje, kjer ta sistem še ni bil uveden, povsem nove naloge. Za uspešno uvajanje v novo delo, nadziranje in poslovanje bo Meichsnerjeva izdaja najbolj služila. Celo delo kaže, da ga je opravil vešč praktik in sam sestavljač poslovnika, ki mu je dobro znano, kako voditi notranje sodiščne posle. Knjiga ima vse polno teoretičnih nasvetov in praktičnih migljajev, zlasti tam, kjer je zaznamovati po organizacijskem zakonu in pravnem zakoniku napram prejšnjemu stanju uvedene spremembe. Ni treba še posebej omenjati, da so povsod citirani, deforna z besedilom, zadevni predpisi.

Dr. Matijevičeva izdaja komentira bolj poredko. Zato pa prinaša na številnih mestih citacije sorodnih mest poslovnika. Prav s srečno roko navaja na primernih mestih izčrpno vse zadevne določbe drugih zakonov, predpisov in ministrskih razpisov, na katere se poslovnik nanaša in sklicuje. Ti izvlečki iz drugih zakonov so navedeni z neskrajšanim besedilom. Knjiga je tako rekoč v sistemu poslovnika popolna in celotna zbirka vseh določb, ki imajo stika s sodnim pisarniškim delovanjem. Prišla bo zaradi tega vsem dobro, zlasti pisarniškem osebju, ker prinaša v eni knjigi zbrano celotno avtentično gradivo, ki je doslej razmetano. Izčrpno stvarno kazalo olajšuje uporabo ipak nad vse pregledne knjige.

Tako Meichsnerjevi kakor Matijevičevi knjigi je pridan tudi popoln in točen seznam vseh novih obrazcev. Prepričani, da bosta knjigi kar najbolj uspešno podpirali delovanje naših sodišč in njihov pisarnic, obe toplo priporočamo.

Dr. R. Sajovic.

Dr. Brnčić Fran: Zbirka obrazca za sudske podneske po novom parničnem postopku. — Zagreb, Samozaložba, 1933, str. 112, cena 60 Din.

Pod navedenim naslovom je zbral in izdal dr. Brnčić 90 primerov za vsakovrstne sodne vloge v civilni pravdi; za vsako strankino pravdno dejanje je sestavljen obrazec, ki obsega tako nadpis kakor tudi činjenično stanje in, kar je najvažnejše, procesni predlog. Knjiga je torej namenjena v prvi vrstini strankam in njihovim zastopnikom. Tem pa bo zlasti v pokrajinah, kjer je bil uveden s 1. aprilom t. l. popolnoma nov postopnik, gotovo dobro ustrezno, ker jim nudi knjiga obilno praktičnih primerov.

Ker se v drugih pokrajinah novi postopnik šele uvaja in ima zato začetna praksa velik vpliv na poznejšo, naj bodo omenjene naslednje netočnosti, katerih bi se bilo ogibati. V obrazcih št. 5, 73, 83 in 85 je vstavljen pred tožbenim zahtevkom povsod tudi predlog, da naj odredi sodišče narok za ustno sporno razpravo. V vseh teh primerih odredi sodišče narok uradoma, saj ga je določiti na strankino predlog le izjemoma, kadar to zakon izrečno predpisuje. To omenjamo le zaradi tega, ker je lani izšla v Arhivu XXIV. neka razprava (Ankić str. 459), kjer je bilo zatrjevano, da ima sodišče tožbo zavrniti, ako ne navaja tudi predloga, da naj se določi narok za ustno razpravo. Iz obrazcev 14 in 15 izhaja, da je naložil sodnik tožilcu, da položi še pred prvim narokom varščino za pravdne stroške, kar pač po §§ 159. in 334. ne gre. Po obrazcu 40 se predlaga, da določi sodišče narok za izdajo zamudne sodbe, ker toženec ni vložil odgovora na tožbo. To pač nasprotuje § 494., 1. odst. Zvedenca, ki ga je postavil odrejeni sodnik, je odkloniti, preden je bil zaslišan, pri odrejenem sodniku samem (obr. 41). Petič obnovitvene tožbe ni točen (obr. 86), v tem je kazati na obrazec pri Werku str. 459.

Kakor že omenjeno, navedli smo te netočnosti zgolj, da ne bi zašla praksa na napačno pot. Sicer je pa knjiga kaj praktično urejena, obsega tudi tarifne določbe, in jo je le priporočati.

Dr. R. Sajovic.

Dr. Tolić M. Ignjat: Zakon o opštinama. Zagreb, Obnova, 1933, str. 71, cena 25 Din.

V lični brošuri je izdal dr. Tolić besedilo in razlago novega zakona o občinah z dne 15. aprila 1933. Kratke, a jadrnate opombe podajajo smisel zakonitih določb tako glede na celotni sestav kakor tudi glede njihov obrazložitve. Ni dvoma, da delo, ki je pisano v lahkoumljivem jeziku in jasnem slogu, ne bi dobrodošlo le občinam in njihovim organom,

marveč tudi drugim, ki bodo iskali pojasnil o tem prvem zakonu, ki urejajo področje naših bodočih podeželskih samoupravnih edinic.

Holm-Nielsen Hennig: Wirtschaft und Insolvenzrecht in Dänemark 1932. — Posebni odtisek iz »Mitteilungen des Creditoren-Vereines von 1870«, Dunaj, 1933, str. 7.

Članki in razprave v pravniških časopisih. Arhiv. XLIII. št. 3. Zivanović T.: Potreba i razlozi unifikacije krivičnog prava i prava u opšte slovenskih država. Troicki S.: Suština i faktori avtokefalije. Popović Dj.: Načelo pravne jednakosti država u medjunarodnoj zajednici. Milačić S.: Jedinstvo u francuskom državnom budžetu. Tomac Dj.: Jurisdikcija duhovnih sudova u bračnim sporovima. Milošević M.: Budžetska situacija Francuske. Stjepanović N.: Položajni dodatak kao penzijski osnov. — Arhiv. XLIII. št. 4.: Spektorski E.: Dve formule u modernoj teoriji o državi, Kostić L.: Kvorum. Stojković S.: Nekoliko primedaba o primeni pravila Locus regit actum u našem bračnom pravu. Rajčević V.: Paralela između predbeležbe založnog prava po zakonu o zemljišnim knjigama i dosadanje pribeleške kao sretstva obezbedjenja. Petković J.: O odgovornosti izdavača i štampara po zakonu o štampi za naplatu novčane kazne u slučaju njene nenaplativosti od osuđenog lica. Tanasijević D.: O ponovnom pokretanju službenog Zbornika zakona. Pržić J.: Mala Antanta. Jovanović A.: Saniranje banaka. — Branič št. 3.: O prejudicijelnim pitanjima u krivičnom sporu iz oblasti privatnog i javnog prava i o njihovom rešavanju. Konić R.: Jedno važno, a još neprečišćeno sporno pitanje. Janković B.: Da li važi § 375. a K. Z. za Kraljevinu Srbiju. Milojković L.: O roku za izjavu žalbe na rešenje o obustavi krivičnog postupka. — Branič št. 4.: Mijušković J.: Gubitak časnih prava. Knežević A.: O pravnim lekovima po zakonu o štampi. Ribar J.: Obeštećenje naših državljana za eksproprišana imanja u Rumuniji. — Mjesečnik št. 3.: Politeo: I.: Iz staroga u novi građanski parnični postupnik. Milobar F.: Razvoj demokratskih i autokratskih država gravitira prema istoj konačnoj etapi. Stefanović J.: Materijalna i formalna protivustavnost zakona i sankcije formalne protivustavnosti. Kolar Dj.: Zakon o dužnosti jamstva željeznice i potrebe njegove preinake. Kun I.: Mora li se platiti i ažijo? — Policija št. 5., 6.: Katurić J.: Dali je kažnjiva obljava između brata i sestre od strica. Lazarević A.: O sudskom proglašenju izvesnog lica za umobolno. Majcen S.: O pravnim posledicama promena opštinskih teritorija. Marinković B.: Nešto o cilju obligatorne istrage i obligatornog istražnog zatvora. Jovanović I.: Odnos žandarmerije prema sudskim vlastima. Ocokoljić N.: Projekat novog Zakona o opštinama. Dotlić J.: O disciplinskim kaznama. Mijušković J.: Reč — dve o izvesnim prazninama u kriv. zak. Stanković B.: O kriv. zak. § 5. Zak. o privremenom produženju važnosti zak. propisa o kažnjavanju istupa. Simonović K.: Može li se staviti zabrana, na celu platu opštinskom kmetu. Babić M.: Da li kazneni akti upravnih vlasti mogu biti predmetom tužbe kot upravnih sudova. — Policija št. 7., 8.: Kostić L.: Opšta i posebna uprava. Unutrašnja i policijska uprava. Lazić D.: Naš kriminalitet u 1932 g. Boremović A.: O troškovima krivičnog postupka. Blagojević V.: Zastupanje države pred sudovima i ostalim vlastima. Lazarević A.: O sudskom proglašenju itd. Mijušković J.: Reč — dve o izvesnim prazninama u Kz. Petković I.: Zašto viša upravna vlast nije nadležna da rasmatra odluke — rešenja — prvostepene opšte upravne vlasti koje ova donosi povodom izvršenja

sudskih odluka. Petrović B.: Pojam mesta izvršenja krivičnog dela. — **Pravosudje št. 5., 6.:** Blagojević O.: Kad se zakupac može iseliti iz dobra pre ugovorenog ili uobičajenog roka. Vuković M.: Ograničeno isplaćivanje uloga na štednju. Čulinović F.: Osnivanje zemljišnih knjiga za grad Beograd. Kisel F.: Siromaško pravo. Solovjev M.: Crkveni brak i razvod kod građanskog suda. Broz B.: Nagrada upravitelja poravnana van stečaja. Petković I.: O maksimalnoj kamatnoj stopi po zakonu o zaštiti zemljoradnika. Blagojević V.: Oko primene zakona o štampi. Jović J.: O branilačkoj nagradi. Petrović B.: Da li se može izjaviti prigovor na optužnicu u smislu § 204. Kp i kad je u pitanju optužnica po Zak. o štampi? Aleksić B.: Troškovi i nagrade zastupnika stranaka u krivično-pravnim procesima. Branković S.: Odnos optužbe prema presudi § 273. Kp. Matijević I.: Povodom stupanja na snagu građanskog parničnog postupka. Jovanović S.: Ocenjivanje sudija. Boremović A.: Pravna važnost presuda od strane ispitanih sudskih pripravnika kot sr. sudova. — **Pravosudje št. 7.: 8.:** Jovanović S.: Za poboljšanje sudijskog položaja. Čulinović F.: Izjednačenje našeg zakonodavstva. Matijević I.: Nadležnost sudije pojedinca u građanskim pravnim stvarima. Kisel F.: Siromaško pravo. Sardelić F.: Civilna procesna pravna norma slobodnog sudačkog uvjerenja i procesna norma obvezanosti nižeg suda za pravno shvaćanje višeg suda. Hirst J.: O uticaju mirovanja postupka na postupak po tužbama zbog smetanja posjeda po novom Grpp. Primožić A.: Rad na unifikaciji pomorskoga prava i rješenje problema pomorske pomoći i spasavanja. Munišić M.: Obezbedjenje na imovini državnih službenika za državna potraživanja. Berdović V.: Od kojega časa počinje teći zastarjelost kod blanco-menica. Tauber L.: Depozitni moratorium u našem zakonodavstvu. Petković I.: Greške u pisanim presudama. Boremović A.: Utvrđivanje i naplata branilačke nagrade. Perović N.: Naplata takse na zapisnik o pretresu pred sudijom pojedincem. Popović S.: Novčane kazne za dela iz § 151. Zak. o šumama.

Razne vesti.

Kronika društva »Pravnika«. Dne 5. aprila 1933 je predavao na društvenem sastanku apel. svetnik v p. g. dr. E. Pajnič: »O praksi sreskih sodišč po novem grajanskem postopniku. — Društvo so pristopili naslednji novi člani: dr. Leskovic Stane, sodni pripr., Grošelj Leopold, konc. pripr., šuklje Vladimir, odv. pripr., Pliberšek Ivan, notar. kandidat, Tominc Vladimir, železniški uradnik, Frantar Svetozar, cand. jur., dr. Draksler Viktor, advok. pripr., dr. Voršič Josip, adv. pripr., vsi v Ljubljani, dr. šmajd Albin, odv. pripr. v Mariboru. Antipin Nikolaj, sodnik v Celju.

Osebnosti. Za rednega univerz. prof. na ljubljanski pravniški fakulteti je postavljen dr. Ogris Albin. — Za sodnika pri apelacijskem sodišču v Ljubljani sta postavljena dr. Vičar Leopold in dr. Kranjc Milko, pri okrožnem sodišču v Ljubljani Koršič Mirko. — Odvetniško pisarno so otvorili Bučar Josip v Novem mestu, Zdolšek Anton v Celju, Golia Gustav v Krškem. Preselila sta se odvetnika dr. Megušar Anton v Kranj in dr. Veble Andrej v Brežice. — Za javnega